

Deneme

Ömer ARSLANTAŞ

ANDIRINDA DAN DAN DAVULU

Anadolu'da olduğu gibi, Andırında da davullu düğünler genelde üç gün devam eder. Davullu düğünler, cuma günü bayrak dikilerek başlatılır. Bazen da Perşembe günü gelin getirilecek şekilde Salı gününden başlatırlar davullu düğünü. Pazar günü gelin gelecek şekilde kurulan düğünlerde, Cuma namazından sonra cemaatle birlikte düğün evine gidilerek bayrak dikilir. Bayrak dikildikten sonra düğün yemeği verilir ve gelin inene kadar üç öğün düğün yemeği devam eder. Düğünlerdeki Okuntu Dağıtma, Bayrak Dikme, Karşılama ve Uğurlama*, Çaba olayı, Gündüz Oynanan Oyunlar, Gece Oynanan Oyunlar, Sinsin Ateşi ve oyunu, Gündüz ve Gece Güreşleri, Aşçı Olayı, Kınacı Gitme ve Kınacıların Kız Evinde Yaşayabilecekleri, Seğmen Geleneği, Yüzük kaçırma Olayı, Kız Çıkarma Geleneği, Dan Davulu, Üzengilik Olayı ve Gelin İndirme, Bayarak Düşürme Olayı...vb. Bunların hepsi başlı başına kuralları olan bir kültür, her bir bölüm bir efsane dilimidir. Bu yazıda sadece düğünlerdeki DAN DAVULU (Tan Davulu) nu yazacağım.

Düğüne gelenler düğün için kendine düşen sosyal görevini yerine getirir. Ayrıca Davul-zurna eşliğinde halay çekmek bu düğünlerde adeta bir zorunluluktur. En iyi oyun bilenler halayın başına geçer. Diğerleri oyun bilme becerisine göre halaya katılır. Halaya katılanların sayısı genelde en az altı kişi olur. Bazen bu sayı çok daha fazla olur. Belli bir sınırlama yoktur. Çifte davul-zurna varsa, halay çekenler iki grupta olabilir. Halay çekme, oyun oynama, akşam geç saatlere kadar sürer. Gece yarısına doğru düğündekilerin bir kısmı yatmaya gider. Bir kısmı ise eğlenceye devam eder. Oğlan evindeki eğlenceye devam edenler gece çeşitli oyun-eğlence ortam oluştururlar, Bunlar; Yüzük oyunu, sazlı eğlence yani yöresel aşıkların türkölü halk hikayeleri anlatması, sıra türküsü söyleme, özellikle zurna eşliğinde türkölü söyleme, içkili düğünlerde kurulan masalarda istenen havaları zurnacının çalması bilenlerin bu türkölü söylemesi, arada iki üç kişinin ritme uygun karşılıklı oynaması... vb şeklinde devam eder gider. Zurna ağırlıklı bu eğlencelerde davulcu davulunu genelde darbuka şeklinde kullanır.

Sabahın erken saatlerine kadar eğlenceyi sürdürenler ortalık ışımaya başlayınca, yani tan vakti hep birlikte kalkıp halay çekerler. Oyun bittikten sonra gidip yatarlar. Genelde gece eğlencesi böyle biter. Yedek davulcu ve zurnacı geceler yatınca akşam erken yatanları, sabah hazırlık yapacakları uyandırmak için sade ama klasik bir düğün havası çalar. Seher vakti, Tan Zamanı çalınan bu davula Andırında DAN DAVULU denir. Dan davulu öncesi gecelerin eğlence sonunda davul-zurna eşliğinde oynadığı türkölü oyun özel ritmi-ezgisi olan, genelde yöreye ait bir oyundur. Bu oyunun bitimiyle birlikte zaten Dan Davulu çalmaya başlar. Andırın'da bu türkölüyü halaycılar ve çalgıcılar-abdallar bilirler. Tamamen Andırın yöresine ait olan ve oyun oynanırken-halay çekilirken söylenen bu türkölünün sözlerini aşağıya yazıyorum.

KELE BACIM PERİHAN

(Yöresel Anonim)

Bahçelerde portakal. Hele hele nazlı yar,
Portakalı gün yakar. Kele bacım Perihan.
Emmim oğlu dururken. Hele hele nazlı yar,
El oğluna kim bakar. Kele bacım Perihan.

Tarlamızın başını. Hele hele nazlı yar,
Ayıkladım taşını. Kele bacım Perihan.
Vallah göresim geldi. Hele hele nazlı yar,
Kayının gardaşını*. Kele bacım Perihan.

Tarlada küncü* biter. Hele hele nazlı yar,
Küncünün genci biter. Kele bacım Perihan.
Güzeller sevişirken. Hele hele nazlı yar,
Çirkini sancı tutar. Kele bacım Perihan.

*Düğü evinden ayrılıp gidecekler uğurlanırken,
uğurlama havası olarak “Cezair” çalınması bir gelenek halini almıştır.

*Kayının Kardeşi; Türküyü söyleyen gelin askerdeki eşini özlemiş, göresi gelmiş.
Ama Kocamı-Eşimi göresim geldi diyemiyor, Utanıyor .
Kayının kardeşini diyor.

*Küncü; Susam